

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, za pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede popoldne. — Nesprete reklamacije so poštne proste.

Volilei!

Skoraj iz vseh krajev naše Spodnje Štajerske prinašamo danes izjave političnih društev, v katerih so se izrekla, da bo naš kandidat gospod

Dr. Anton Korošec,
urednik v Mariboru.

V naše uredništvo je došlo nebroj zasebnih izjav, v katerih nas dotični pozivljejo, naj vendar že začnemo z agitacijo za g. dr. Korošca, ker ga ljudstvo želi za svojega poslanca.

Mi ne bomo tukaj naštevati njegovih zaslug za slovenski narod, posebno pa za kmečki stan na Spodnjem Štajerskem. Vsak naših bralcev je zadnja leta opetovano bral o nešteto shodih, na katerih je on govoril. V našem listu je vedno deloval na to, da se naš kmet podučil kolikor mogoče o svojem stanovskem vprašanju, da se združi in da se tako združen lahko postavi v bran svojim nasprotnikom. Najbolj ga pa priporočajo strastni napadi nemških, nemških in liberalnih listov, kateri vidijo v njem svojega hudega nasprotnika. Kogar se najbolj boje, tega najbolj napadajo!

G. dr. Korošec že dolga leta deluje v politiki slovenskih kmetov, njemu so znane vse težnje, ki dandanes žulijo kmeta. On pa se je tudi resno pečal z delavskim vprašanjem. Ker vemo, da je on dober sociolog, zato tudi lahko trdimo, da bo tudi z vso vneto zastopal koristi delavcev.

Vsak volilec torej zapiši 29. t. m. na volilni listek:

Dr. Anton Korošec,
urednik v Mariboru

in prepričan naj bo, da je volil kot vrl katoliški in naroden mož.

Shod volilcev

pri Sv. Benediktu v Slov. gor.

Vršil se je v nedeljo 29. aprila v prostorih bralnega društva in posojilnice po večernicah. V lepem številu zbrane moške in mladeniče — volilce pozdravi predsednik kat. polit. društva za lenarški okraj, kmet Zupe in otvori shod.

Nato v obširnem govoru pojasni č. g. kaplan Gomilšek pred vsem važnost volitev. Vsakdo brez izjeme mora plačevati posredni ali vsaj neposredni davek, zato mu pa da država volilno pravico. Zategadelj naj bi se brez izjeme tudi vsak upravičenec udeleževal volitev. Vajne so volitve za občinske in okrajne zastope, posebno važne pa so volitve poslancev za deželni in državni zbor, v katerih obeh zborih se delajo postavbe, veljavne za deželo, za celo državo. Srečna država, ki ima večino dobrih vernih poslancev, gorje pa državi, kjer je ta večina brezverska, kakor n. pr. na Francoskem. Volitve so posebno važne tudi za kmeta. Ko se vsi stanovi potegujejo za svoje koristi, mora dosedaj žal najbolj zanemarjeni stan v naši državi, kmečki stan pridobiti si kolikor mogoče veliko število poslancev — za govornikov kmečkih koristi.

Vsak katoličan je dolžen udeležiti se volitev in dobro voliti, ker le tako bomo dobili poslancev veliko število, ki bodo branili katoliško cerkev, njene nauke in naprave ter se potegovali za politične in gospodarske koristi volilcev. Kdor torej ob volitvah slabo voli, to je, kdor glasuje za moške, ki so nasprotniki sv. vere, on se pregreši, ker postane odgovoren za vse hudo, ki je lahko povzroči slab, cerkvi nasproten poslanec.

Silno imenitna bo volitev državnega poslanca dne 29. maja iz pete kurije ali skupine. V tej skupini je bil skozi dve dobi naš poslanec prezasluzni, žal prerano umrli dekan Jožef Žičkar, ki se je v vsakem oziru trudil za svoj volilni okoliš, ki obsega razun okrajev Maribor, Slov. Bistrica in Marenberg

vse druge okraje na Južnem Štajerskem. V tej skupini imajo volilno pravico vsi polnoletni moške, ali plačajo davek ali ne, ki že vsaj pol leta bivajo na enem kraju. Tokrat bo ta volitev neposredna, to se pravi, da bo vsak volilec volil naravnost poslanca in sicer tajno z glasovnico, na katero bo zapisal ime kandidata in ga zavitega oddal volilni komisiji. Volilce bo v vsaki občini, ki šteje 500 prebivalcev, občine z manjšim številom pa bodo imele po dve ali po tri eno skupno volišče.

Voliti moramo moža za poslanca, ki je dober katoličan, kateri se bo odločno potegoval med drugim tudi za to, da se ne sklene postava za ločitev zakona in za odstranitev veronanka iz naših šol, kakor to hočejo brezverni liberalci in pa socijalni demokratje. Mora biti odločen Slovenec, mora imeti potrebne zmožnosti za poslanski posel ter veselje in trdno voljo, da bo delal za verske, narodne, politične in gospodarske koristi južnoštajerskih Slovencev.

In tak mož, vreden vsega našega zaupanja, je č. g. dr. Anton Korošec, urednik v Mariboru. On ima v polni meri navedene lastnosti, on pa tudi zasluži popolno naše zaupanje. Na celjskem političnem shodu sta se oglasila za kandidata tudi Jakob Pukl in dr. Povalej, ki pa sta malo poznana, pa tudi malo poznata celi volilni okoliš. Dr. Korošec pozna ga pač najbolje, ker je skoraj v vsaki župniji že nastopil kot govornik. Kot dolgoletnemu uredniku „Slov. Gosp.“ in „Našega Doma“ so mu tudi razmere vsakega okraja jako znane, bolj kot komu drugemu. Predobro so mu znane kmečke in delavske potrebe, naše šolske, politične in gospodarske potrebe. Doselej si je ravno kot urednik najbolj razširjenih listov na Južnem Štajerskem pridobil veliko zaslug za splošni napredek južnoštajerskih Slovencev, katerih mu ne more nikdo utajiti. Da je nad vse vnet za izobrazbo našega ljudstva, je neštetokrat dokazal, ko je imel govore na shodih naših političnih, bralnih in gospodarskih društev. Posebno veliko zaslugo si je pridobil kot vzbuditelj in najvstrajnejši podpornik pre-

LISTEK.

Vrba.

(Prosto poslovenjeno.)

Leta hité nevzdržno v večnost. Nekega dne je stopala mlinarica Agata trudnih in počasnih korakov k vrbi, da tam počije na klopici, postavljeni v senki sedaj že precej košatega drevesa. Trudna je bila; to se ji je bralo z lic, to ji je sijalo iz oči, in prej veselo dvignjena glava je bila žalostno nagnjena, tupatam pa je silil siv las izpod rute. Sedaj stopi mlinar iz hiše. Ko ugleda ženo, pohiti k nji.

Peter je bil prišel domu iz mesta. Na nabornu je bil danes, a sreča mu je bila mila: žreb je odločil, da mu ne bo treba nositi vojaške suknje. Vsem se je škoda zdelo čvrstega, lepo vzrastlega mladeniča. Le s težavo se je prigugal domu, pijan ko klada se je zavalil na posteljo in obležal, kamor je padel. Sedaj spi.

Stara dva sta vzdihovala pod vrbo. Kaj bi bila dala, da so ga obdržali pri vojakihi. Saj bi bilo zanj jako dobro, da bi okusil železni vojaški red in strogo pokorščino. Kajti očeta in matere ni poslušal že davno več ne! Bil je pravi pravcati lenuh in zanikrni nemarnež, mrzelo mu je vsako delo. Le polegal, posedal, popival bi bil. Kdo bi izmeril vso jezo in žalost, katere je bil on vzrok. Prej mirni mlinarjev dom je sedaj pogosto videl reči strašne in grde; dobro, da niso znale stene in streha govoriti!

Mlinarica je bila silno blede. Že nekaj let sem

je bolehal, in kadarkoli je sin Peter spet kaj naredil, ji je postalo še hujše in slabše.

Tudi oče Peter se je bil postaral. Ne leta, ampak žalost in očitane vesti, da ni vršil svoje dolžnosti kot oče, to oboje mu je vtisnilo izraz starikavosti. Kolikor je bilo sploh Petru mogoče biti ljubeznjivemu, s toliko ljubeznjivostjo se je obrnil k ženi in dejal:

„Nikar ne tuguji, mati... škoduje ti... pomagaj pa tudi nič... vse nič ne pomaga...“

In naslonil je trudno glavo nazaj na deblo in umolknil. Zapihal pa je veter, se poigraval z dolgimi vejami in vejicami, in zamolklo pel otožno pesem, pesem o minuli mladostni sreči, katere se ne vrne več.

Ja starima je bilo, kakor da slišita odmev te pesmi v vesti: „Sama sta kriva!“ In erce je stisnilo, da so iz oči privrele solze.

Preteklo je leto, in mlinarici Agati je preteklo življenje, mrtva je bila. Mlinar je tedaj velel svojemu sunu, naj natrga z vrbe vejice, da bodo splekli materi mrtvaški venec. Fant je storil, kar mu je velel oče, a prsti so se mu tresli, da je komaj komaj lovil v vetru se zibajoče vejice. Zdelo se mu je, da se mu umikajo nalašč in tako povečavajo bridke očitke vesti: ti si kriv prezgodnje materine smrti.

Mlinar sam je pristopil k mrlju. Kako mirno je spavala! In priti je moral še sin, Peter. Slovesno in spoštljivo je položil mlinar svoji ženi venec na belo čelo in pobeljene lase.

In fant je zajokal, kakor vikne v pečinah divji kozel, zadet od smrtonosnega svinca. Stokrat in stokrat je ponavljal tiste dni, da bo postal pošten, pridren človek.

Mrtva mlinarica pa se je žalostno smehljala, prav kakor tolikrat prej v življenju še. In v tem smehu je bilo brati: o da bi le postal pošten, pridren človek, veselo upanje; pa tudi žalostna zavest: prepozno, ne moreš več!

Vojaka je privrela v deželo in ž njo strah ter trepet pred sovražnikom. Kaj bo, če pride? Poznali so tega sovražnika: pleu mu je potreba, moriti mu je veselje, gledati nesrečo mu je elasti, poslušati jok in stok zapuščenih sirot in vdov prijetna godba, požigati biše in poslopja zanimiva zabava. Kar nankrat so izvedeli v mlinu: sovražnik ni več daleč!

Zvečer pokliče mlinar Petra pred-se: „Peter, ne vemo, kaj se utegne zgoditi. Jaz bom zakopal svoj denar. Pojdi z menoj, da boš zraven in veš, kje je spravljen denar, če se meni kaj pripeti.“

Mlinar je odprl trdno, močno skrinjo. Tam notri na dnu je ležal velik mošnjiček samega zlata in velika skladovnica bankovcev.

„To je vse moje premoženje,“ je dejal. „Na mlinu imam dolg; nisem hotel veljati za bogatina.“

Peter se je čudil, da je njegov oče tako bogat. Vse to sta varno spravila v lesen zaboj, zaboj pa skrila pod kup vreč. Bila je že noč, a še prezgodaj za njiju delo.

„Pod vrbo bova zakopala,“ dejal je mlinar proti enajsti uri; „vrba je moje drevo življenja in bo čuvala moj zaklad.“

Z ostrimi lopatami sta moža previdno privzdignila lepo izrezano rušo, izkopala jamo, in notri spustila zaboj. Kar je bilo prsti preveč, sta jo zmetala v potok, rušo pa spet lepo varno položila na

lepega mladeniškega gibanja na Štajerskem. Kje je bila kaka večja mladeniška prireditev, da ni bil dr. Korošec zraven? Razven tega je za poslansko službo dovolj talentiran in korajžen gospod, ki ima veselje pa tudi potrební čas, delovati kot državni poslanec za vsestranski blagor Slovencev.

Na to še govornik razloži zbranim, koliko je v posameznih občinah lenarškega okraja bilo pred dvema letoma naših in nasprotnih glasov, ko smo volili dr. Ploja in povdarja, da moramo pri teh volitvah povsod napredovati. Pobje tudi razne izgovore in navdušuje zbrane s krasnimi vzgledi k najobilnejši udeležbi, da bo z ogromno večino izvoljen za poslanca naš kandidat dr. Anton Korošec.

Z velikim zanimanjem so zbrani volilci poslušali ta govor in mu vsi pritrdili. Nastopi še mladenič-volilec Franc Roškar, ki pravi, da je dolžnost vseh mladeničev volilcev glasovati 29. maja za dr. Korošca, ki je toliko dobrega storil že za mladino, zlasti za izbrabo in napredek slov. mladeničev. Mladenci se morajo takrat odlikovati kot najboljši agitatorji.

Na to prebere soglasno sprejete sledeče resolucije:

1. Shod volilcev pri Sv. Benediktu soglasno izjavlja: Naš kandidat za V. skupino je in ostane č. g. dr. Anton Korošec.

2. Benediški mladeniški-volilci pozivajo vse južnoštajerske mladeniče v volilnem okolišu, naj delajo vsi za našega kandidata, č. g. dr. Antona Korošca, najdelavnejšega podpornika prekrasnega mladeniškega gibanja na Juž. Štajerskem, in naj vsi njemu oddajo svoje glasove.

3. Shod volilcev pri Sv. Benediktu poziva naše državne poslance, naj storijo vse, da dobimo štajerski Slovenci osem poslancev, koroški pa dva v novi volilni preosnovi.

Oglasi se še posestnik Tomaž Kralj, ki opozarja navzoče, naj to nikogar ne moti, da je naš kandidat duhovnik, saj ravno kot tak najbolje pozna položaj slovenskega ljudstva in bo kot naslednik duhovnika Žičkarja tudi lahko največ storil za svoje volice.

Pomenljivi shod zaključí predsednik s priščno zahvalo za obilo udeležbo.

Volilno gibanje.

Prirejajte volilne shode! Do volitve iz V. kurije še so za shode na razpolago tri nedelje. Somišljeniki, uporabljajte jih dobro! Naš kandidat g. dr. Korošec ne bo mogel priti na vsak shod, a vsled tega se shodi ne smejo opuščati! Volilnega shoda oblastim ni treba naznaniti!

Na agitacijo! Volilna borba bo tokrat neizmerno huda. Vse, kar je nemškutarskega in liberalnega bo šlo s strastjo v boj proti dr. Korošcu. Zato pa se na naši strani ne sme rok križem držati, ampak tudi pri nas se mora razvijati najživahnejša agitacija!

vrh in malo pogladila travo, da ne bi se videle zareze. — Samo zvezde so jima svetile pri tem nočnem delu. Mlinar je tiho, pritajeno govoril svojemu sinu. Pameten naj bo, dela naj, varčuje naj, vkup drži. Peter je vedno le kimal in zagotavljal „bom, bom“. Slednjič je dejal, kdo ve če pride sovražnik? Gotovo je to samo prazen strah.

Počasi in previdno sta stopala proti domu, jug pa je od župne cerkve prinašal glasove udarcev polnočne ure.

Ni se še popolnoma zdanilo, že je vstal stari mlinar. Imel je jako nemirno spanje, in hude sanje so ga mučile tistih par ur.

Šel je najprvo in naravnost k vrbi.

Jama odkopana, votlina prazna, zaboj razbit! Kakor zbešen je zdirjal stavec nazaj proti mlinu. Hotel je zbuditi sina, ki je spal navadno dolgo v jutro.

Kar sunil je v vrata, da so se odprle na stečaj, in zavpil v sobico:

„Peter... Peter... okradli so nas, ... denar... zaboj... preč... vrba... Peter... kje si?“

Sobica je bila prazna, postelja nepomečkana in nepovaljana. Mahoma se loti mlinarja strašna slutaja.

„Oool... Peter, ... si bil ti sovražnik?“

In zgrudil se je na prazno posteljo svojega edinega otroka.

Pet let pozneje. Dražba je. In Petrov mlin in vsa domačija je prišla na boben. Stari mlinar se ni nič več brigal ne za svojo obrt, ne za kmetijo; nepošteni sosedje in zanikarni posli so pa tudi pošteno storili svoje, da je mlinar izgubil vse, vse.

Politični ogled.

Politični položaj. Vsi dozdani pristasi splošne in enake volilne pravice so se izjavili, da mora ostati prva točka dnevnega reda pribodnjega zasedanja državnega zbora, ki se začne dne 15. maja, volilna preosnova, drugače se združijo vsi v eno skupno uporno stranko. Novi ministrski predsednik princ Hohenlohe, ki vodi tudi posle ministra za notranje zadeve, ker je dosedanji minister notranjih zadev, Byland-Rheidt, odstopil, je že začel pogajanja z voditelji raznih strank zaradi volilne preosnove. Najbolj nepristopni so poljski poslanci, ki so večinoma veleposestniki, toda tudi oni pridejo vedno bolj do prepričanja, da volilne preosnove ne morejo zadržati. Poljaki se opravičujejo s tem: Ali moremo glasovati za volilno preosnovo, ki da 7 milijonom prebivalcem v Galiciji 88 poslancev, 9 milijonom Nemcem pa 205? Čehi in krščanski socijalci so odločno za volilno preosnovo, ker oni dobijo dovolj poslancev. Slovenski poslanci bodo morali krepko stati na straži, ker jih je malo, če hočejo kaj pridobiti za Štajerce in Korošce. Ako ministrski predsednik ne bo mogel doseči v volilni preosnovi sporazumljenja med strankami, bo državni zbor razpuščen. Dne 7. t. m. je bil sprejet od ministrskega predsednika naš poslanec g. dr. Ploj.

Slovenska ljudska stranka na Kranjskem je priredila zadnjo nedeljo 6. t. m. več shodov. Vsi so bili jako dobro obiskani. Razpravljalo se je večinoma o kmečkih potrebah in koristih.

Na Hrvaškem so bile te dni deželnozborske volitve. Skupna odporna (opozicijska) stranka si je pridobila veliko večino poslancev. Mažaronski stranki je sedaj odklenkalo. Sabor se je snidel dne 9. t. m.

Na Ruskem je odstopil dosedanji ministrski predsednik Witte. Na njegovo mesto je prišel Goremjkin. Gosudarstvenaja дума (državni zbor) se baje snide dne 15. t. m.

Razne novice.

* Promocija. V torek dne 8. t. m. je bil promoviran na graškem vsenčilšču č. g. Franc Kruljc, kaplan pri Sv. Magdaleni v Mariboru, doktorjem bogoslovja.

* Š šole. Nastavljeni so kot učitelji oziroma učiteljice sledeči gospodje in gospodične: Stalno v Šmarjeti na Dr. polju Ferdinand Babič in Ida Stoček, v Novi cerkvi Leopoldina Kališ, v St. Janžu na Dr. polju Ema Hrovatin, pri Sv. Duhu v Halozah Marija Pleško. V pokoj sta stopili gđc. učiteljici: Karolina Potočnik v Petrovčah in Vilibald Karlin v Celju.

* Pogreb č. g. Lovrenca Drevenšek, župnika pri Sv. Petru na Ottersbachu in lovrenškega rojaka, je bil nad vse veličasten. Takega spreveda še ni videl oni sicer veliki kraj. Vdeležilo se ga je nad 30 duhovnikov, med njimi mestni župniki iz Brneka, Ljubnega in Kapfenberga. 6 požarnih bramb in mnogo drugih javnih zastopstev je oskrbelo častno

Top in kakor nem in neobčutljiv je sedel mlinar v občinski pisarni, kjer se je vršila dražba vprico sodnijskih gospodov. Že dalj časa so govorili ljudje, da ni pri njem tukaj nekaj prav, in so pokazali s kazalcem na glavo ter zamahnil z roko.

Kar naenkrat vstane mlinar, ne zine nič, ne reče nič, in jo naglo pobriše skozi vrata. Eden kmetov pa za njim.

Mlinar je hitel naravnost domu. Predno je še kmet mogel stopiti za njim v hišo, že pridrvi mlinar vun s sekiro v roki. Kmet se umakne prestrašen. A njemu mlinar ni nameraval nič žalega storiti, pač pa steče, kar so mu pustile stare kosti, na travnik k vrbi. Oni kmet pa za njim.

Ko je dospel stari Peter k vrbi, se je moral najprej globoko oddahati. Potem pa pristopi k vrbi, jo pogleda še enkrat prav mlo s svojimi kalnimi, motnimi očmi, poboža z velo, suho roko nje nagrbčeno, staričavo ljubje, solze mu polijo oči in lice, potem pa zavijti sekiro in jo zaseka globoko v les.

„Peter, kaj pa vendar počneš?“

Peter se ozre in divje, sovražno pogleda kmeta, ki je stal kakih pet korakov proč, pripravljen, da se spusti v tek, ako bi mu mlinar kaj hotel.

„Pusti me, pusti me,“ zakriči divje in mu požuga s sekiro, „prodajte, kar hočete, le vse prodajte, samo vrbe ne, ta je moja! To je moje drevo življenja!“

Ni se več zmenil za kmeta, marveč z vso močjo sekal drevo, udarec za udarcem, da so se mu mapele žile, in mu je padel klobuk z glave, zmrešeni, sivi, že dalj časa nepostrženi lasje pa so vibrirali v vetru. Kmet se je zbal obnorelega mli-

narja ter se vrnil v vas zamisljen, sedaj pa sedaj zmajaje z glavo in pomavljajoč v eno mer: „Hm, kaj je to, hm, tako daleč je prišlo, hm, kdo bi mislil, hm, grem klicat ljudi, hm, sicer bo nesreča.“

Ko se je vračal in množica ljudi z njim, videli so, kako je mlinar vlekel vrbo za seboj po cesti mimo mlina proti vasi. Dospe do gruče radovednih ljudi in ti ga vprašajo, kam da gre? Gledaje sedaj cesto pred seboj sedaj vrbo za seboj, pokaže proti vasi in pravi:

„Tu je cesta. Tu se gre v svet! V svet je šel Peter z mojim denarjem. Grem ga iskat, da mati ne umre same žalosti. In vrbo vzamem s seboj, vrba je moja, da, vrba je moja, samo vrba še je moja.“

Norišnica. Tam notri so norci, pohlejni in divji. Peter, stari, premožni, ugledni, spoštovani, srečni, zavidani mlinar je sedaj med njimi. Ne divja, ampak kje v kakem kotu sedi in govori predse in zase, govori o vrbi, o Agati, o kresu, o črki A, o železni žlici, o zaboji, o denarju, o Petru, več ne vé.

Dušna in telesna bolest ga je kmalu položila na bolniško in smrtno postelj. Na steni malo nad njim je visel križ. Malo pred smrtno se skloni kvišku in sname križ z žeblija. Sede, zamabne s križem po zraku ter maha še in še:

„Peter, Peter... ti si poreden, ... ti si zelo poreden... da, prav hudo si poreden! ... Jaz te bom... vidiš vrbovo šibo v moji roki? ... Peter, udaril te bom, Peter tepel te bom, ubogaj... sicer te bom...“

Nauk? — Samo neumnež bo vprašal po njem.